

Asia: VN/36693/2023

Lausuntopyyntö Suomen kyberturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tuomioistuinvirasto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta Suomen kyberturvallisuusstrategiaksi.

Kyberturvallisuus on vain yksi turvallisuuden osa-alue. Sen korostaminen erillisenä ja erillisiä toimenpiteitä vaativana voi viedä resursseja muualta luoden kokonaisuuden kannalta heikomman turvallisuusrakenteen. Asiaa tulisikin aina tarkastella riskien kautta, joiden hallitsemiseksi tehdään toimenpiteitä, jotka voivat olla tietoturvaluustoimenpiteitä.

Strategian tavoitteeksi esitetään kyberturvallisuuden nivoutumista osaksi kokonaisturvallisuutta ("erottamaton osa"). Kuitenkin esitetyssä strategiassa ei tähän tehdä linjauksia. "Strategiset kehittämissuositukset" kappaleessa ei esitetä tällaisia toimenpiteitä, vaan kaikki esitetyt nivoutuu vain kokonaisuudesta irrotettuna valittuun osa-alueeseen.

On kiistatonta, että yhteiskunta tänään rakentuu paljon tietoteknisten järjestelmien varaan, ja että häiriöt näissä vaikeuttavat, joskus jopa estävät normaalia toimintaa. Pääasiassa häiriöt eivät ole ulkopuolisen toimesta tahallaan aiheutettuja, vaan tyypillisesti joko ns. inhimillisiä virheitä tai esimerkiksi kosteuden tai kulumisen seurauksia.

Häiriöiden osalta toiminnassa korostuu resilienssi ja kyky ei vain sietää häiriötä vaan myös toimia epävarmuudessa tai tilanteissa, jossa työkalut, käytettävät tiedot tai vaikkapa osaaminen eivät ole optimaalisella tasolla.

Kappaleessa ("Pilarissa") "Reagointi ja vastatoimet" korostuu häiriön aiheuttajana ulkoinen tahallaan toimiva taho. Sen sijaan tulisi painottaa reagointia ja nimenomaan sietokyvyn ja palautumisen merkitystä. Häiriöitä, mikäli puhutaan tahallisesta toimesta, tapahtuu väistämättä koska sellaisten toteuttaja ei noudata sääntöjä. Mutta koska todennäköisempiä ongelmia ovat kuitenkin muut kuin tahallaan aiheutetut "hyökkäykset", niin näin ollen tulisi enemmän korostaa häiriöiden havainto- ja toipumiskykyä kuin mahdollisia vastatoimia.

Strategiassa olisi myös tärkeää luoda kriteeristö järjestelmien kriittisyydelle. Tänä ajattelussa korostuu tiedon luotettavuuden/salassapidon varjeleminen sen sijaan, että arvioitaisiin järjestelmien ja niitä käyttävien toimintojen kriittisyyttä ja kriittisyyden eri ulottuvuuksia. Usein on tietojen ja toiminnan osalta salassapitoa tärkeämpää saada asioita esitettyä muodossa, joka on kontekstissa tarpeeksi oikeaa, esitettynä ymmärrettävässä muodossa siinä hetkessä, kun näitä tarvitaan esimerkiksi päätöksentekoa varten.

Luonnoksessa puhutaan myös tilannetietojen jakamisesta. Tänä päivänä tämä tarkoittaa lähinnä velvollisuutta ilmoittaa ja raportoida toimijalle tai määritetylle viranomaiselle tapahtumista. Vaikuttaisi myös, että strategiassa haluttaisiin lisätä ilmoitusvelvollisuuksia. Ilmoittaminen tulee tehdä yksinkertaisemmaksi, yhden luukun periaatteella, jotta häiriön kohdannut toimija voisi keskittyä häiriön hallintaan raportoinnin laatimisen sijaan. Raportoinnin tulisi myös tuottaa jotain hyötyä ilmoittajalle muuta kuin ilmoitusvelvollisuuden täyttymisen. Siksi on hyvä huomata sivulla 33 alkavassa lauseessa korostetaan, että tietoa tulee voida myös jakaa. Tosin lauseessa asia rajataan määrättyihin toimijoihin eikä siinä ole esimerkiksi mainintaa keskusvirastoista tai virastoista, joille valitettavasti ei ainakaan tänään järjestelmällisesti jaeta tai tiedoteta turvallisuuteen vaikuttavista asioista.

Laadittavan strategian tulisikin enemmän korostaa kokonaisturvallisuuden merkitystä toiminnan kannalta, oli sitten kyseessä tieto, tietojärjestelmät, toimintaprosessit (manuaaliset ja automaattiset), osaaminen, työkalut, henkilöstö tai vaikkapa toimintaympäristö ja -tilat. Eli mikä tahansa häiriön lähde. Nyt esitysluonnoksessa keskitytään, kuten todettua, vain yhteen osa-alueeseen, vaikkakin tärkeään sekä ulkoisen tekijän aiheuttamaan ongelmaan.

Raimo Ahola

Ylijohtajan sijainen, johtaja

Kimmo Helaskoski

Riskienhallintapäällikkö

Ahola Raimo
Tuomioistuinvirasto

Helaskoski Kimmo
Tuomioistuinvirasto